

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8.-, ZA DIJAKE KRON 6.-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10.-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13.-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 25. MARČA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 30.

Bajonetni naskok na nemško - francoskem bojišču.

Rusi napadejo avstrijski bolniški vlak. ☉ V znamenju Rdečega križa. ☉ Iz bojev v Flandriji. ☉ Boji v Karpatih. ☉ Črnogorska straža. ☉ Padli junaki. ☉ Domače slike. Boji Nemcev in Francozov. ☉ Krst na bojišču. ☉ Z gališkega bojišča.

Ruski kozaki streljajo na Rusko - Poljskem na avstrijski vlak Rdečega križa, kar je po mednarodnem vojnem pravu prepovedano.

Otroci vojnega ujetnika.

(Spisal Vas. Nemirovič Dančenko. — Prevel Ivan Cesar. — Konec.)

»Toda general se ne bo oziral na to, zapovedal bo, da ga ustrelje?«

»Hm... da... kaj naj počnemo?«

»Strašna je ta vojska,« reče polkovnik. »Nič ni groznejšega.«

»Ako mislite z ozirom nanje... to je resnica... In uniforma, veste!...« odgovori mu drugi kakor v snu. — »Do jutra se že iznebim teh misli!... Vprašajte ga, če pije vino. Pojdimo večerjat!«

III. Sanje.

Vojni ujetnik je spal s polkovnikom in Ivanom Tomičem v isti sobi.

Skoro je umolknilo vse. Spočetka se je v temi še videl odsev ognjev. Turki še dolgo niso nehali streljati, čeravno jim naše straže niso odgovarjale. Slednjič so se pa vendarle tudi tega streljanja naveličali.

Noč je. Ivan Tomič ne more zaspati... Dolgo se je premetaval pod odejo, ki je bil pokrit z njo, jo vrgel s sebe, pa se zopet zadel. Že kakih desetkrat je hotel poseči po starih časopisih, da bi čital; pa zopet jih je pustil in gledal onega krivonosega Turčina, ki je ležal na sosednji postelji. Hotel je osredotočiti svoje misli drugod, a neprestano so se vračale k istemu predmetu...

In še potem, ko je že spal trdno in ko je že dihal pravilno, se je ustavljala njegova misel samo ob tem predmetu. Videl je v spanju otroke, ne nesrečne, zapuščene otroke tega ujetnika, temveč svoje otroke, nad katerimi je bdela brižna mati. Njegova misel je hitela v daljo tisočerih vrst... kakor da ne bi bilo vojske, teh

nešteti mrličev, tega morja nesreče. Ivanu Tomiču se je to samo sanjalo:

Majhna sobica. V njej dve postelji. Nad njima nočne zavese. Sliši se pravilno dihanje. Ivan Tomič dvigne eno zaveso. Njegovi hčerki je bilo vroče. Vrgla je s sebe odejo, skrčila male noge in vsa rdeča je spavala s skoraj napol odprtimi, nežnimi ustnicami. Utrudila se je tekoma dneva ubožica. Tekala je sedaj sem, sedaj tja. Na dvorišču je podila in plašila svoje kokoši in picke, pitala golobe in se kregala z bratcem. Glej, sedaj je dela roko pod glavo. Zdi se, da odpre včasih oči in jih zopet zapre, a potem, opazivši nad seboj skritega papana, se sladko nasmehlja... Dolgo, dolgo jo gleda in tudi sam se smeje.

»Spančkaj, dragica moja... Spančkaj, golobica,« je šepetal. »Hej no, kako so se ji laski nasvedrali — mokri so... Kako vroče ji je.«

Druga posteljica.

»O, ti mali kričač... Nima še dveh let, pa je že ves opraskan. Sedaj teka za mačko, sedaj se sprimeta s sestrico. Na obrazu ima vse polno mačkinih prask.«

Ivan Tomič ga gleda. Ta obrazek, tako živo rdeč in okrogel. In sredi ličeca ljubka jamicica. »Bi ga poljubil? Zbudil bi se, No, le bodi tako! Spavaj...«

Dojilja Markova spi v kotu. Ivan Tomič gre po prstih v drugo sobo. Tam spi najstarejši deček. Šest let ima; nekam pre-

zirljivo že gleda na brata in sestro. Kadar papana ni doma, spi on skupaj z mamico. Okrogla miza stoji pred posteljo. Žena je čitala nekaj, preden je šla spat. Tam na steni visi njegova slika, druga pa stoji na mizi. On je tu povsod — povsod. Niso ga pozabili. Ivan Tomič se hvaležno prikloni pred svojimi, ki so sladko spali.

Da bi bil tedaj kdo pogledal Ivana Tomiča v obraz, pa bi bil videl, kako radosten smehljaj je počival na obrazu suhega in dolgega častnika, ki je potegnil po sebi odejo, izpod katere so gledale dolge noge. Tako vesel pa ni bil stari, krivonosni Turček, ki je ležal v težkem snu. Še sedaj ga niso zapustile žalostne misli. Premetaval se je z ene strani na drugo, kakor v bolečinah. Stotnik se je zbudil, odgrnil odejo in sedel.

Turčin že ni spal več, temuč sedel s polkovnikom za mizo.

»No, Ivan Tomič, danes ste pa spali nekam dolgo!...«

»Da, res, res... čudno se mi je sanjalo.«

»Tudi Vi ste sanjali?« mu seže polkovnik ginjen v besedo. »Prav kakor jaz.«

»Bog vedi, kaj se mi ni vse sanjalo. Nikoli nisem bil tako občutljiv.«

V znamenju Rdečega križa. Slika nam kaže nemško bolniško strežnico v neki bolnišnici v Belgiji, ki enako ljubeznivo ravna z nemškim mornarjem in z ranjenim zamorcem, ki je služil v francoski armadi ter bil ranjen in ujet.

Iz bojev v Flandriji. Nemška topniška patrolja opazuje pred Ipernom francoske postojanke.

»Ali je bil vzrok temu ujetnik?«
 »Seveda... Mislite si... Ali se še spominjate mojega kričaja Volodke?«
 »Kako vprašanje? ... Saj sem mu vendar boter.«
 »Ah, ta! ... Glava se mi vrti... No, torej mislite si... vso noč je bil pri meni... Prav do jutra... 'Daj mi,' me je prosil, 'daj mi tega Turka'. Zakaj? ga vprašam. In odgovoril mi je nato: 'Tudi on ima take Volodke. Spustiti ga hočem k njim.'«
 »Ne!« In Ivan Tomič je uprl svoj pogled v polkovnika.

»E... Naj bo, kar hoče, takoj hočem odpeljati Turka. Bog mu bodi milostljiv! Naj odloči general, kaj storiti z njim. Človek bi znorel poleg njega.«

»Nekaj bi Vas prosil.«
 »In to je?«
 »Da bi ga jaz sam odvedel h generalu.«

Polkovniku pohiti pogled v kot, ne pogleda stotnika in reče:

»Treba bi bilo konja.«
 »Imam dobrega, turškega, ki smo ga ujeli.«

»Nimam ničesar proti temu. Nič... Pismo dajte generalu...« konča povsem službeno polkovnik.

IV. Ivan Tomičevo dejanje.

Mehmed beg je kmalu potem dospel, še vedno žalosten, v spremstvu Ivana Tomiča k našim prednjim stražam.

Iz mraka se prikaže na konju kozak, velik kakor

gora; stražil je. Poleg njega sta ležala dva vojaka. Njuna konja sta bila privezana za kol, ki je bil zabit v zemljo, in sta mirno grizla krmo. Opazivši častnika so kozaki takoj skočili pokoncu.

»Mladci, kam vodi ta dolina?« vpraša stotnik, kažoč na globoki jarek, ki se je tu začel.

»K Turkom, Vaše blagorodje.«

»Ali ste jih videli danes v tem jarku?«
 »Ne, ne. Sedaj so tihi in sede mirno. Snoči so bili silno nemirni, a sedaj jih je, hvala Bogu, srečala pamet.«

»To streljanje je nepotrebno!«

Ivan Tomič zapove Turčinu, naj mu sledi, in stopa proti jarku. Čez nekaj časa jih dohiti kozak na konju.

»Kaj hočeš?«

»Za vsak slučaj, Vaše blagorodje! Lahko bi se Vam kaj pripetilo. Turki niso daleč...«

»Ne, ni treba, ne...«

»Vojni ujetnik je z Vami. Mož bi utegnil uteči.«

»Ne, ni treba. Takoj se vrni. In kozak odjezdi.«

Molče sta šla pol ure. Slednjič obstoji Ivan Tomič.

»Glej, Mehmed beg! Od tukaj ni več daleč do vaših... Bežite in hitite proti Drinopolju k svojim otrokom, razumete?

Tudi jaz imam otroke... No, kaj pa stojite?... Urno, urno!... Samo se ne obotavljajte... Utegnil bi se še premisliti.«

Turčin je okamenel v pravem pomenu besede. Samo oči so se mu svetile; ničesar ni razumel.

»Rečem ti, hiti k svojim. 'Ali slišiš, Mehmed beg? Urno!«

In prej, nego je mogel Ivan Tomič preprečiti, se Turek skloni in mu poljubi roko.

»Čuj me, Rus... tega ti ne bom mogel nikdar povrniti... Da prideš tudi ti v tak položaj in da se srečaš s tako dobrim našim človekom, kakor si ti, tega ne smem želeči... Pomni eno: Bog je eden. Vere so različne, a Bog je samo eden! Tebe se bomo spominjali jaz in moji otroci, dokler bomo živi, kako si ravnal z menoj. Z Bogom, Rus! Z Bogom!«

In Ivan Tomič je, kakor da bi se bal premissljanja, udaril po konju in izginil.

Ko se približa naši prednji straži, mu prihiti nasproti prejšnji kozak.

»Prav si imel... Turčin mi je ušel.«

Pri teh besedah upre kozak oči v častnika.

»Ah kaj, pusti ga!... Saj tako in tako že ne vemo več, kam z vojnimi ujetniki!«

Polkovnik je stopal jezno iz kota v kot, ko je stopil v sobo Ivan Tomič.

»No?«

»Zaprte me! Spustil sem ujetnika; ušel je...«

Polkovnik skoči k njemu, ga objame in poljubi.

»To bo lepo darilo za Volodko za Novo leto... Sedaj me ne bo kričal nič več prosil v sanjah.«

»Na vsak način, to se mora naznaniti.«

»Zakaj?«

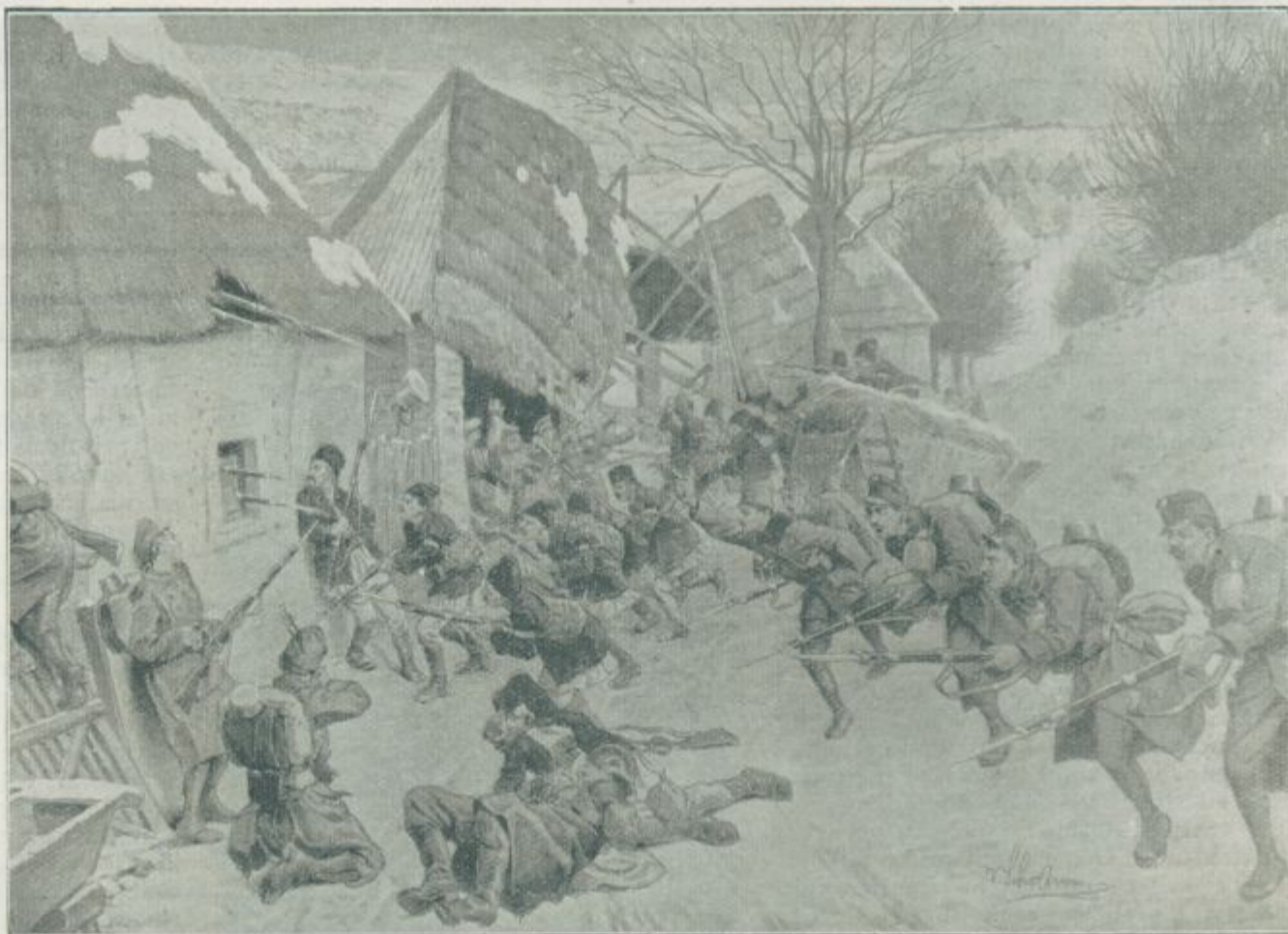
»Toda listine?«

»V peči so! Sežgal sem jih... Mislim si, kako hiti revež sedaj veselo k svojim otročičem...«

Ponočen boj ob Nidi.

Poljski listi so objavili naslednji živahni popis bojev ob Nidi:

Po večtedenskem miru, ki so ga motili samo dvoboji naše in ruske artiljerije, smo slednjič dobili ukaz, naj se pripravimo

Boji v Karpatih. Ukrajinski gorski strelci naskakujejo skupno z našimi domobranci neko vas na severnem pobočju vzhodnih Karpatov, ki so jo Rusi zasedli.

Bernardinec kot straža pri šotorih za aeroplane.

Psi se sedaj na več načinov porabljajo v vojski, zlasti za sanitejsko službo. Bernardinci, ki so izvrstne živali za iskanje ponesrečenih hribolazcev v Alpah, opravljajo sedaj svoje človekoljubno delo med ranjenci na bojišču. Pa oni so porabljivi tudi kot čuvaji, kakor kaže naša slika. Poleg šotora, v katerem so spravljene vojaški aeroplani, leži ob vojaku čuječi Bernardinec, ki pazi, da se kdo šotorom ne približa.

na nočen boj. Ta boj je imel svoj poseben namen in določeno je bilo, da se začne 31. januarja ob polnoči. Noč je bila jasna in svetla, kar je bilo po snežnih viharjih zadnjih tednov nenavadna prikazen. Straže so bile razposlane in postavljene kakih 200 metrov pred našimi strelskimi jarki.

Pri sovražniku je vladal smrten mir; morda niso nič slutili, da bodo kmalu imeli dovolj opraviti. Z veliko napetostjo sem čakal, da se začne nočni boj. Oddelki, ki so bili poslani naprej, so se že pred polnočjo splazili kakih 500 metrov do reke, kjer so si izbrali več ali manj ugodne postojanke, kakršne so pač mogli dobiti. Zastonj smo se trudili, da bi zapazili obrise naših vrlih vojakov. Čudovito so se znali prilagoditi zasneženi pokrajini, tako da se jih kljub jasni mesečini nikakor ni dalo razločiti. Napasti smo morali sovražnika tam, kjer je bil najmočnejši. Koliko jih pride še nazaj, koliko jih pride ranjenih nazaj? To vprašanje se mi je neprestano oglašalo v srcu in mi je še bolj vznemirjalo živce, ki jih je že nestrpnost čakanje razburilo...

Medtem je odbilo polnoči. Z vojaško točnostjo so točno ob dvanajstih začele na desnem krilu ropotati strojne puške; ogenj se je za nekaj sekund osredotočil samo na eno točko, potem se je razširil po vsej bojni črti. Kaj so si neki mislili gospodje na oni strani? Sicer pa niso imeli mnogo časa za premišljevanje. Kajti že se je razlegalo strašno, pretresljivo grmenje naših težkih topov, katero morajo naravnost grozno delovati na tiste, ki so izpostavljeni temu ognju. Strel je padal za strelom. Zdi se, da je bil sovražnik zelo iznenaden. Kajti minilo je že četrte ure in še ni bilo nobenega odgovora od one strani. Najbrž so se morali Rusi najprej zbrati, potem šele se je oglasila njihova artiljerija, spočetka boječe, previdno streljajoč za poskušnjo na vse strani. Ruski šrapneli so se razletavali v zraku in so metali iz sebe ognjene krogle, ki so padale in se utrinjale kakor zvezde. Čez štirideset minut so se prikazali nad našimi vrstami trije svetlobni signali. Sovražnik je prenehal streljati, kakor smo prenehali mi; gotovo je hotel dognati, kaj namerjamo mi storiti. Naš namen je bil, sovražniku vzbuditi misel, da hočemo prekoračiti neki most, ki je vodil preko Nide.

Ta zvijača se nam je obnesla, kajti čez pet minut so začeli Rusi strahovito streljati s topovi pred most, ker so mislili, da je en del naših čet že začel korakati čez most. Les in prst, ki so jo

izkopale ruske granate, sta se motala v zraku v strašnih vrtilnicah. Mi smo namen boja dosegli. Ko se je sovražnik začel razvijati, se je ogenj naših strojnih pušk nekoliko umiril, dokler ni popolnoma potihnil. Okrog 2. ure zjutraj so se naše sprednje straže umaknile zopet do strelnih jarkov nazaj. Sanitejske straže so hodile po bojišču ter iskale ranjencev in mrtvecev. Pa tudi v tem oziru nam je bila sreča mila; izgub ni bilo nobenih. Zadnji del noči smo prebili čuječi in pripravljeni, da nas Rusi napadejo.

Sovražnika sicer to noč ni bilo, pač pa sta zjutraj prišla k našim postojankam dva zapuščena ruska vojaka, ki sta reko očitno prebredla. Naše straže so dvignile puške, pa so jih zopet povesele, kajti »sovražnika« sta bila orožje pometala proč in sta dvignila roke. Bila sta dva pribežnika, ki sta menila, da bo pri nas bolje, nego je pri Rusih. Z žalostjo sta pripovedovala, da je skoro nemogoče uiti k Avstrijcem, in trdila, da je samo to vzrok, da njih tovariši ne prihajajo v trumah k nam. Morda sta položaj prečno slikala, da bi se jima v ujetništvu bolje godilo.

Lazaričev spomenik v Pazinu.

Črnohorski obmejni stražnik.

Lazaričev spomenik v Pazinu.

(K naši sliki).

Ta slika nam kaže Lazaričev spomenik, ki je postavljen v spomin na 4. september 1813., ko je kapitan Lazarič s svojo junaško četo zopet zavzel mesto Pazin za Avstrijo.

Leta 1779. je samo majhen del Istre spadal pod Avstrijo, in sicer: grofije Pazin, Lupoglava, Kozljak in Kršan, vsa druga Istra je bila pod beneško republiko. Po sklepu miru v Campoformio je dobila Avstrija celo Istro, toda leta 1805. je večji del Istre skupaj z Benetkami prišel pod novo osnovano kraljevino Italijo. Leta 1809. je Avstrija prepustila tudi drugi del Istre z vso morskobalo Napoleonu, kateri je celo Istro združil z Ilirijo. Stari del Istre, ki je bil prej pod Avstrijo, se ni hotel zlepa privaditi svojemu novemu gospodarju in je še vedno težil k Avstriji.

Računajoč s tem, se je kapitan Lazarič leta 1813. na jesen odločil, da napade Francoze v Istri. Z druge strani proti Kopru je napadal Francoze general grof Nugent. Lazarič je 2. septembra l. 1813. šel z Reke naravnost k Učki, prehodil Učko in po nekaterih spopadih pričel boj pri Pazinu, ki se je srečno končal. Sovražnik je v begu zapustil ves vojni material, krogle pa vrgel v pazinsko »Jamo«. Lazarič je nadaljeval preganjanje sovražnika, katerega je končno popolnoma zmagal pri Bermu. V tem boju so se posebno odlikovali Varaždinci in Karlovčani, kateri so ujeli 26 častnikov in 900 vojakov s 3 topovi in vsem vojnim materialom. Potem se je Lazarič vrnil v Pazin, katerega je zavzel v imenu Nj. Veličanstva cesarja avstrijskega. To se je zgodilo 4. septembra l. 1813. General Nugent se je bojeval v drugem delu Istre in uspeh je bil, da je cela Istra pripadla nazaj k Avstriji.

V spomin na dan 4. septembra 1813. so pazinski meščani postavili na frančiškanskem trgu spomenik iz francoskih krogel, katere so pozneje vzeli iz »Jame«. Zadaj za spomenikom se vidi zgradba hrvatske državne gimnazije, katera je sedaj preurejena v vojaško bolnišnico. Nekaj ranjenih vojakov-junakov sedi okrog spomenika, da se solnčijo na južnem solncu in da se ob spominu na junaškega Lazariča tudi sami okrepe za nove boje. X.

DOMA

† Ivan Simonič

posestnik v Boldražu, župnija Radovica, je padel dne 26. novembra 1914 na južnem bojišču. Služil je pri 27. pešpolku. Bil je dober oče in skrben gospodar; vse ga je

Skupina slovenskih mornarjev, ki stražijo našo lepo Adrijo. Na desni spredaj Ljubljančan g. Božič, za njim g. Lisjak.

spoštovalo, in ko [so mu zapeli zvonovi smrtno pesem, se je mnogim oko orosilo. Zapušča žalujočo ženo in šest nedoraslih otrok.

Počivaj mirno v daljni tujini in na svidenje nad zvezdami!

† Janez Mlinarič

je padel na severnem bojišču. Bil je rojen v lepi Stavenski vasi, župnija Sv. Petra, pri Radgoni na Štajerskem. Ko je končal ljudsko šolo, je odšel v Gradec ter tam po preteku štirih let dovršil vinorejsko šolo. Potem je bil do mobilizacije oskrbnik gradu Vrbovec na Hrvaškem. Ob začetku

vojske je sledil klicu dolžnosti in je padel, zadet v srce, ko je kot četovodja peljal svojo hrabro četo v boj proti Rusom.

† Franc Prah

trgovski pomočnik pri Francu Ogrizku v Sv. Križu tik Slatine, je padel na severnem bojišču, zadet od šrapnela. Njegovi domači so izgubili z njim dobrega sina in ljubeznivega brata, njegov stric, trgovec Ogrizek, pa zvestega delavca.

† Anton Koletnik

doma od Sv. Marjete pri Pesnici, je bil dne 13. decembra l. 1914. ranjen na severnem bojišču in je že 17. decembra umrl v hudih bolečinah v bolnišnici mesta Bartfa na Ogrskem, šele 22 let star. Bil je priden mladenič, ud Marijine družbe. Zapušča žalujoče starše, sestre in brate, izmed katerih pride eden v kratkem k naboru.

Dragi Anton, počivaj mirno v tuji zemlji ogrski! Daj Bog, da se vsi snidemo v svoji večni domovini!

† Franc Kompare,

četovodja domobranskega pešpolka št. 27, je previden s svetimi zakramenti umrl radi tifusa 25. prosinca l. 1915. v c. kr. garnizijski bolnišnici št. 25 v Sarajevu.

Rojen je bil 24. sušca l. 1878. v vasi Brezje, župnija Dob pri Ljubljani. Po stanu je bil kolar.

Posebno veselje je imel pokojni do petja. Kot 17 leten mladenič je vstopil v dobski cerkveni pevski zbor, kjer je pel krasen tenor, dokler ni odšel k vojakom. Prišedši od vojakov se je zopet tu in tam oglasil v zboru, sedaj z lepim, polnim basom.

Zadnje leto pa smo prevzeli petje v cerkvi Sv. Vida pri Brdu. Koliko veselja mu je dalo to! Koliko not je prepisal! Kako veliko veselje je imel do petja, se še posebno vidi iz njegovih pisem in dopisnic. Vedno poizveduje, kako je s petjem, in pripoveduje, kako mu je dolgčas po pesmi; večkrat vprašuje: »Ali bomo še kdaj skupaj zapeli?« — in si sam odgovarja: »Teško še kdaj!«

Zadnja njegova pesem v cerkvi Sv. Vida je bila »Laudate Dominum«. O dal Bog, da bi sedaj že v nebesih pel: Laudate

Dominum omnes gentes! Hvalite Gospoda vsi narodi!

Ljubi moj brat, za teboj plaka ljubeča te žena, točijo bridke solze štirji osirotili otroci, katere si tako srčno ljubil! Zadnja tvoja beseda, ko si se poslavljaj od mene, je bila: »Oh, ko bi otrok ne imel!« Za teboj tugujejo oče, mati, brata in sestre! Na svetu se ne vidimo več! A snidemo se, to trdno upamo, nad zvezdami.

Četov. Fr. Kompare, umrl vsled ran v Sarajevu.

Ivan Simonič, padel na juž. bojišču.

Franc Rezman, padel na sev. bojišču.

Franc Prah, padel na sev. bojišču.

Jakob Čič, padel na sev. bojišču.

Anton Koletnik, padel na sev. bojišču.

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zaccone. — Prevel Josip Medic, (Dalje.)

Blanka je prijela mladeniča za roke. »Gospod Leon,« je dejala nežno, »prosim Vas, zaupajte mi! To je zadnja prošnja, s katero Vas nadlegujem! — Jaz vem, kje je moj oče, in Vas popeljem tja, če hočete.«

»Ali ni to morda samo poskus, da me spravite na napačno sled?«

Blanka si je zakrila ustnice, da zadržuje jecanje, ki ji je sililo iz prsi.

»Oproščam Vam, gospod,« je odgovorila s solznimi očmi, »ker ne veste, kako ste sedaj kruti in trdosrčni.«

»Kaj drugega naj mislim po vseh nesrečah, ki so me doletele?«

»Prisegam Vam, da sem jaz nedolžna pri vsem tem...«

»Prav,« je dejal Leon odločno, »in naj bom še enkrat prevarjen, Vaše ponudbe nečem odkloniti.«

»Torej pojdiva,« je rekla Blanka.

»Pojdiva!« je ponovil Leon.

Blanka si je ogrnila ramena s plaščem in si zavila glavo; potem sta naglo odšla pod vodstvom postreščka, katerega sta dala poklicati iz gostilne.

XVII. Noč.

Postrešček, ki bi jima imel kazati pot, se je malo predolgo mudil v pivnici, in ko je bil na cesti, je obstal in nekaj trenutkov premišljeval.

»Ali dobro poznate kraj, kamor morate naju peljati?« je vprašal Leon.

»Prav dobro. Noč je sicer malo temna, pa nič ne dě. Zanesite se name.«

Blanka in Leon sta šla za njim.

Najprej sta stopala popolnoma molče, nestrpnost pričakovanje, kdaj prideta do cilja. Noč je bila zelo mračna in pot, ki se je vila pred njima, se je le s težavo razločila.

Blanka ni imela nič strahu; trdno je stopala po poti in je mislila le na srečo,

da se kmalu snide z očetom in da ga opraviči v Leonovih očeh.

Kar se tiče Leona, je bil prepričan, da se je Armanda ujela v past, in dasi ni prav nič vedel, zakaj so jo ugrabili, je bil vendar trdno prepričan, da mora tu biti Everardova roka vmes.

Čez kake pol ure so se ustavili. Mesto in nježa utrdbe so pustili zadaj in so bili na prostem, v polju. K sreči se je prikazala luna in je razpršila meglo, ki je zakrivala pokrajino; Blanka se je ozrla okrog sebe in grobna tišina in samota, ki jih je obdajala, jo je malo neprijetno dirnila.

Ko so šli še približno četrte ure, se je postrešček ustavil in je pokazal na hišo, ki je stala dvesto do tristo korakov pred njimi.

»To je tista hiša,« je dejal in pokazal s prstom.

»In tukaj najdem svojega očeta?« je vprašala Blanka.

»Da, gospodična.«

Leon je stisnil postreščku nekaj denarja v roko, nakar se je mož zahvalil in se poslovil. Ko je odšel, je Blanka hotela

Z inspekcijskega potovanja zveznega predsednika Rdečega križa grofa Auensperg in Graun. Predsednik avstrijskega Rdečega križa (X) ogleduje pred Mestnim domom priprave kranjskega Rdečega križa.

† Franc Rezman.

Na severnem bojnem polju je dne 5. decembra 1914. umrl Franc Rezman. Rojen je bil v Kokri na Gorenjskem dne 3. aprila 1888. Bil je sin zemljaka, vrl in priden mladenič. Godba ga je nad vse veselila in večkrat je za kratek čas doma igral na harmoniko; pri vojakih je bil hornist. Šel je na severno bojišče dne 16. avgusta in je bil pešec pri 17. pešpolku. Vsled bolezni je bil oddan v bolnišnico Losonc in je ondi umrl 5. dec. 1914. Ko se je žalostno poslavljaj od domačih, se jim je priporočal v blag spomin in molitev.

V cvetu mladega življenja je za ljubo domovino zapustil svoj dragi dom. Zapustil žalujočega očeta, starega 77 let, in tudi dve sestri in dva brata, od katerih je starejši v ruskem ujetništvu, mlajši brat Jožef pa je bil letos 15. januarja poklican k vojakom.

O dragi Francelj, spavaj mirno v tuji zemlji; teška je bila sicer ločitev, pa upamo na veselo svidenje v nebesih, nad zvezdami!

† Jakob Čič

je bil doma iz vasi Malo brdo izpod Nanosa, župnija Hrenovce. Rojen je bil dne 1. maja l. 1891. in je služil pri 97. pešpolku v Trstu. Meseca avgusta je odšel na bojno polje v Galicijo, kjer ga je so-

vražna krogla podrla. Za starše, ki jih je rajni iskreno ljubil, je njegova smrt bridka izguba.

Dragi Jakob, počivaj mirno v tuji zemlji, med prijatelji ti bo ohranjen blag spomin.

† Ivan Markež,

hotelir in lesni trgovec na Bohinjski Bistrici, je umrl 23. februarja v Št. Vidu nad Ljubljano. Na severnem bojišču si je nakopal hudo bolezen, ki ga je slednjič spravila v grob.

Rajni je bil v Bohinju in po vsem Kranjskem zelo znana osebnost. Bil je mož poštenjak, veren, zvest in delaven. Njegova smrt ni le bridko zadela njegovih sorodnikov in ožjih prijateljev, marveč vso bohinjko dolino.

† Anton Werdnik

rojen v župniji Studenice pri Poljčanah na Štajerskem, rezervist 47. pešpolka, je padel na severnem bojišču junaške smrti za domovino. Bil je vesel fant in spreten delavec v svojem rokodelstvu ter splošno priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Slutil je, da ga ne bo več nazaj, zato je tako težko odšel od doma in svoje matere. Zadnjikrat je pisal: »Veliko moram prestati, pa vse bi voljno in z veseljem pretrpel, samo da bi še enkrat videl svoj dom in mater svojo!« Pa ni mu bilo uso-

Naša četa v skalnat pokrajini Karpatov.

jeno; padel je smrtno zadet od sovražne granate 2. novembra na Vernih duš dan. Počivaj v miru, dragi tovariš, hrabri junak, v mrzli tuji zemlji!

† Janez Pogačar.

Pokojni je bil rojen na Boh. Beli 15. oktobra 1894. iz znane Zveglave hiše. K vojakom je odšel oktobra meseca, bojeval se je v Karpatih.

Pri naskoku je padel raz skalo, dobil težke notranje poškodbe, vsled katerih je čez par dni umrl v bolnišnici mesta Bartfa na Ogrskem.

Vojnemu kuratu je izročil dopisnico, katere prvo polovico je še sam spisal, drugo polovico pa je izpolnil vojni kurat in sporočil, da je umrl in bil pokopan na pokopališču sv. Ane mesta Bartfa.

Pokojni je bil vzor mladeniča, član domače požarne brambe, vnet igralec pri društvenih prireditvah in v celi župniji splošno priljubljen po svojem blažem značaju, pridnosti in lepem življenju.

Padlemu junaku blag spomin!

† Franc Kucher

pd. Rušov sin v Št. Lorencu, je padel 10. septembra 1914. na bojišču v Galiciji pri Grodeku. Bil je značajan fant, pobožen, delaven, ponižen, marljiv odbornik društva

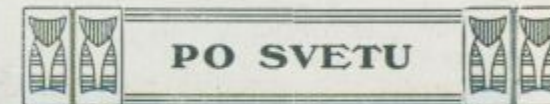

Sv. Tomaž pri Celovcu. Odborniki, igralci in tamburasi sloven. izobraž. društva »Edinost«, med njimi Fr. Kucher (X), ki je padel na severnem bojišču.

»Edinost« v Št. Tomažu pri Celovcu. Kdo bi naštel vse lepe njegove lastnosti, dovoljo katerih ga je imel vsak rad, bodisi prijatelj ali nasprotnik!

Mrtvaškega opravila se je udeležilo mnogo vernikov. Dragi France, počivaj mirno tam v daljni deželi, nam ostanesh nepozabljen, dokler se ne vidimo nad zvezdami.

Žalostno mater pa naj Bog potolaži v njeni veliki bridkosti.

Svetovna vojska.

Trojni sporazum je videl, da se ne dá niti v Flandriji, niti na Rusko-Poljskem doseči odločilna zmagata. Kdor je danes zmagal, je jutri premağan, in tako ostaja vse pri starem. Na obeh omenjenih bojiščih so sovražne armade približno enako močne, zato ni pričakovati niti zmagovitega pohoda proti Berlinu, niti neposrednega obleganja Pariza. Ta cilj je preveč daljen, da bi ne bilo mogoče sovražnika prej ustaviti, preden pride do osrčja države. Vse drugačen značaj pa imajo boji v Karpatih. Tu bi odločilna zmagata Rusov, ki bi jim omogočila, da se razlijejo po

Valentin Sterle iz Trnovega v Ljubljani, padel na sev. bojišču.

Jernej Jeretina, padel na sev. bojišču.

poiskati vrata, ki bi vodila v hišo, toda Leon jo je naenkrat trdo prijel za roko in jo pridržal.

»Kaj je?« je vprašala Blanka prestrašena.

»Čujte! Ali ne slišite ničesar?« Blanka je poslušnila in je zaslišala pridušen šum, kakor bi kdo kopal v tleh. Pogledala je natančneje in je v precejšnji razdalji opazila tri ali štiri može, ki so kopal jamo. Blanka in Leon sta se spogledala.

»Kdo so ti ljudje?« je vprašala Blanka ter prebledela.

»Ne poznam jih. Pojdiva malo bliže, pa oprezno. Glejte, s seboj imajo slepo luč... sedaj jo je nekdo vzdignil. Pogledajte!«

Blanke se je polastil skoro blazen strah, kajti v možeh, ki sta jih opazovala, je spoznala očeta Golina, Filipa in Indofa. Četrtri je stal sredi med njimi in ga ni mogla razločiti, toda strašna slutnja je že bila v njenem srcu.

»Blanka, govorite, za Boga govorite!« jo je rotil Leon, ki je nestrpno čakal od-

govora. »Kdo so ti ljudje? Ali jih poznate?«

Toda Blanka ga ni poslušala. Ostrega in žarečega pogleda, žarečih lic je opazovala skrivnostni prizor. Naenkrat pa je obupno kriknila, skočila preko žive meje, ki ji je zastavljala pot, in kakor blazna stekla proti neznanim možem.

Pri tem kriku so se štirje može naenkrat ustavili sredi dela in eden izmed njih je naglo potegnil iz žepa samokres.

Toda v hipu, ko ga je hotel napeti, se mu je Blanka obesila okrog vratu.

»Oče! Mojoče!« je vzkliknila vsa iz sebe. Everard je presenečen strahovito zaklek.

»Kaj delaš tukaj? Čemu si prišla? Kdo ti je pokazal pot?«

»Vaš postrešek.«

»Ali si prišla sama?«

»Ne, še nekdo je z menoj.«

»Kdo je s teboj? Kdo te spremlja?«

»Jaz,« je odgovoril Leon, ki je bil prišel za Blanko. »Jaz sem prišel z njo, da Vas povprašam, kje je gospodična Lanson.«

Lanson.«

Leon še ni izgovoril teh besed, ko so se vsi, kar jih je bilo v družbi, zganili. Hišna vrata so se odprla in ven sta stopila dva moža, noseč na rokah mrtvo truplo mlade deklice.

Leon je vztrepetal in skočil k njima. Njegovo ljubeče srce se ni moglo motiti: v deklici je spoznal Armando.

XVIII. Past.

Istege dne je gospod Balkam šel proti dvanajsti uri poiskat Everarda in ga je z lahkoto pregovoril, naj gre z njim.

Obrnila sta se proti lukni in sta vstopila v majhno kavarno, ki je bila videti dovolj grda in zapuščena, ter sta se usedla k prazni mizici.

»Dragi moj Morton,« je dejal gospod Balkam in je natočil svojemu tovarišu kozarec vina, »zelo težko sem pričakoval, da se snideva in da se prepričam, ali ste mož, ki je zmožen izkazati mi uslugo, kakršne pričakujem od Vas.«

»Za kaj se gre?«

Gospod Balkam se je nasmehnil.

»Preden nadaljujeva ta pomenek,« je dejal šaljivo, »vam moram povedati neko godbico.«

»Za vraga, ali je dolga?«

»Ni dolga in zanimala Vas bo.«

»Začnite torej, gospod Balkam.«

»Ker poznate gospo Kuran,« je dejal Balkam, »morate vedeti, da je ona soproga državnega pravdnika v Londonu. Preden se je poročila z lordom Kuran, je pripadala zelo bogati družini in je na poročni dan prinesla svojemu ženinu velikansko doto, ki je znašala vsaj šest milijonov frankov. Po ženitovanjski pogodbi je bilo določeno, da če umrje mlada gospa brez otrok, preide doto zopet na njeno družino, odštevši 1 milijon, ki ga dobi njen soprog. Razumete?«

»Popolnoma.«

»Pravi! In glejte, danes je gospa Kuran mrtva.«

»Mrtva!« ga je prekinil Everard.

»Umrjena, prijatelj moj; njeno mrtvo truplo so našli na kolodvoru v Fontenbló. Z lahkoto se je dalo dognati, da je telo res njeno, in pristaviti moram, da sem pri tem odkritju tudi jaz sodeloval.«

Zdelo se je za trenutek, da se Everard peča z neko mislijo, ki jo je hotel svojemu tovarišu zakriti.

»Tudi jaz poznam gospo Kuran,« je nadaljeval Balkam, »in sem imel nalogo, biti ji vedno za petami, ko je prišla na Francosko prepričat se, ali je gospod Morton izvršil, kar mu je naročila.«

»In kaj mu je naročila?« je vprašal Everard neprevidno.

»Ne delajte se nevednega,« je odgovoril gospod Balkam. »Vi veste prav tako dobro kakor jaz, da se je šlo za neko deklico, katero je gospa Kuran v svoji oporoki imenovala za svojo dedinjo in katera bi torej imela dobiti onih pet milijonov.«

»In kaj je s to deklico?« je izpraševal dalje Everard.

»Sedaj je vendar položaj popolnoma jasen. Gospa je umrla in sedaj ima hčer ali je nima. Če je nima, tedaj preide njeno premoženje na njeno rodbino; če jo ima, tedaj dobi deklica pet milijonov in sorodniki ostanejo na suhem. To je vendar očitno!«

»No, in potem... potem?«

»Sorodniki so se seveda zbal...«

»To je razumljivo.«

»...in so spoznali, da je bolje, žrtvovati en sam del te vsote, nego celo dedščino.«

»In kaj so storili?«

»Ponujajo dva milijona.«

»Dva milijona! Komu ponujajo?«

»Človeku, ki je dovolj spreten, da dokaže, da te hčere ni več, ali ki je dovolj drzen, da jo spravi v kraj.«

»Tedaj gospa Kuran ima hčer?«

»Menda že.«

»In kdo je to?«

»Pravijo, da je bila na plesu francoske mornarice lepa deklica, s katero se je dalj časa zabaval mlad človek, ki ga Vi poznate.«

»Kdo je ta človek? Koga mislite?« je vprašal Everard nestrpno.

»Imenuje se Leon Gotijé.«

»Torej govorite o gospodični Armandi Lanson?«

»Ravno o njej.«

»Toda kaj ima ona opraviti s hčerjo gospe Kuran?«

Ivan Markež
umrl vsled bolezni, dobljene
na severnem bojišču.

Četov. J. Mlinarič,
padel na sev. bojišču.

Jan. Pogačar iz Boh.
Bele, padel v Karpatih.

Anton Verdnik
odlikovan s srebr. hrabr. svetinjo,
padel na sev. bojišču.

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

ogrskem nižavju, pomenila končno zmagajo; prav tako bi Angleži in Francozi, če vzamejo Dardanele, zadeli Turčijo v srce. Zato vidimo, da Rusi že skozi več mesecev napenjajo vse sile, da pridejo preko Karpatov, in da angleško-francosko brodogradje vztrajno obstreljuje carigradska morsk ožino, kolikorkoli je to podjetje nevarno.

V Karpatih se dan in noč neprestano bijejo siloviti boji. Glavno bojišče je med Užokom in Supkovom. Rusi razvijajo na užoški fronti kljub silnim snežnim viharjem, ki so še pred kratkim razsajali v gorovju, in kljub velikemu mrazu živahno delavnost, ker si hočejo tudi za ceno največjih človeških žrtev osvojiti cesto, ki vodi v Turko, in pa prelaz Užok. Toda postojanke naših čet so izvrstno utrjene, zato so pa tudi vsi ruski napadi vedno krepko odbiti. Prehod preko prelaza Užok je nepremagljiv.

Nemci prodirajo na Rusko-Poljskem v treh bojnih črtah proti Varšavi. Hindenburg je v zadnjem času s pomočjo mnogih železniških zvez, ki jih ima za svojim hrbtom, presenetil Ruse z novo razvrstitvijo svojih čet in je zlasti severno in severnozahodno od Varšave zbral močne čete. Nemci si prizadevajo, da bi z veliko armado prodrli od Prašniša dalje, toda tam se jim ustavlja zelo močna ruska armada.

Obstreljevanje Dardanel se nadaljuje, dasi je bilo po turških poročilih že deset angleško-francoskih ladij poškodovanih. Obenem zbirajo Rusi močno armado v bližju Odese, ki jo namerjajo ob pripravnem času prepeljati v Turčijo ter Carigrad napasti na suhem. Te čete naj bi nastopile istočasno od vzhoda, ko izkrcajo Angleži in Francozi svoje vojake na polotoku Galipoli; tako bi bil Carigrad stisnjen od dveh strani. Za enkrat so to seveda samo načrti, kajti minulo bo še precej časa, preden bo Angležem in Francozom mogoče, svoje čete nemoteno izkrcati v Turčiji.

Pomorski boj med Anglijo in Nemčijo traja dalje. Nemški podmorski čolni neudrudno švigajo okrog angleške obale in love trgovske parnike, ki prevažajo živež na Angleško. Doslej so Nemci po lastnih poročilih potopili 171 angleških ladij.

Nevtralne države se, kakor kaže, tudi na pomlad ne bodo zganile. Grška, ki so jo mislili s obstreljevanjem Dardanel prisiliti, da se odloči za trojni sporazum, je odločno zavzela nevtralno stališče. Tudi Italija bo ostala pri tem, kajti prebivalstvo trpi že sedaj vsled vedno naraščajoče draginje in si ne želi vojske.

Spor med Kitajsko in Japonsko je vedno resnejši; japonskih zahtev Kitajci ne smejo sprejeti, če jim je kaj na samostojnosti, da bi se jim pa uprli, nimajo moči.

Avstrijski in nemški orožniki na ruskih tleh.

Med njimi Slovenec, stražni mojster Ivan Zadnikar (X) iz Viške fare.

Ljubljanski topničarji v Karpatih.

»Stvar je zelo preprosta, prijatelj moj, kajti Armanda ni hči gospoda Lansona.«

»Ali je to mogoče?«

»O tem sem se nocoj popolnoma zanesljivo prepričal.«

»In mislite, da je Armanda hči gospe Kuran?«

»To je gotovo.«

»Toda kako si razlagate...«

»Tako Vam vse razložim. Gospod Lanson se je seznanil z osebo, kateri je gospa Kuran izročila svojo hčer v vzgojo. Ko se je natančneje poučil o premoženjskih razmerah te deklice, je s svojo bistrotnostjo kmalu spoznal, da bi se tukaj dal napraviti lep dobiček. Šel je večkrat v London, tam se shajal z gospo Kuran, ji živo slikal nevarnosti, ki prete življenju deklice od njenih sorodnikov. Pozneje se je oženil z Armandino vzgojiteljico in dosegl, da je gospa Kuran privolila, naj Armanda velja do svoje polnoletnosti za njegovo hčer.«

»Toda če je stvar taka, bo on zahteval dedščino.«

»Najbrže.«

»To je treba preprečiti.«

»Tem bolj, ker če se nama načrt posreči, bova zaslužila, gospod Morton, kakor sem Vam že dejal, dva milijona.«

»Toda kje ste zvedeli vse te skrivnosti?«

»V Lansonovi hiši je živela kot gospodinja stara gospa, kateri je bilo vse to znano; in nocoj sem slišal iz njenih lastnih ust izpoved, da je Armanda hči gospe Kuran.«

»In kako se mislite sedaj lotiti dela?« je vprašal Everard.

»Davi sem v bližini Tulona najel hišo, ki je popolnoma prazna in na samem, daleč od vseh cest in ljudi.«

»Kaj bo z njo?«

»Mislimo si, da pride gospodična Armanda, pripeljana s kakršnikoli sredstvom, v to samoto; naslednjega dne bo hči gospe Kuran izginila in nihče se ne bo spomnil, da bi jo šel iskat tjakaj...«

»Toda to je umor, kar zahtevate od mene!« je vzkliknil Everard.

»Tiho!« ga je prekinil Balkam. »Ko bo stvar končana, nas bo tam čakal voz,

in preden začno stvar preiskovati, bomo že preko italijanske meje, ki nam je k sreči pred nosom.«

»Vse to je res... toda načrt je predrzen in nas spravi morda na vislice.«

»Ah, kdor nič ne tvega, za srečo ne sega!« je odgovoril Balkam. »Povejte mi naravnost: ali sprejmete moj predlog ali ne?«

»Moral bi še malo premisliti.«

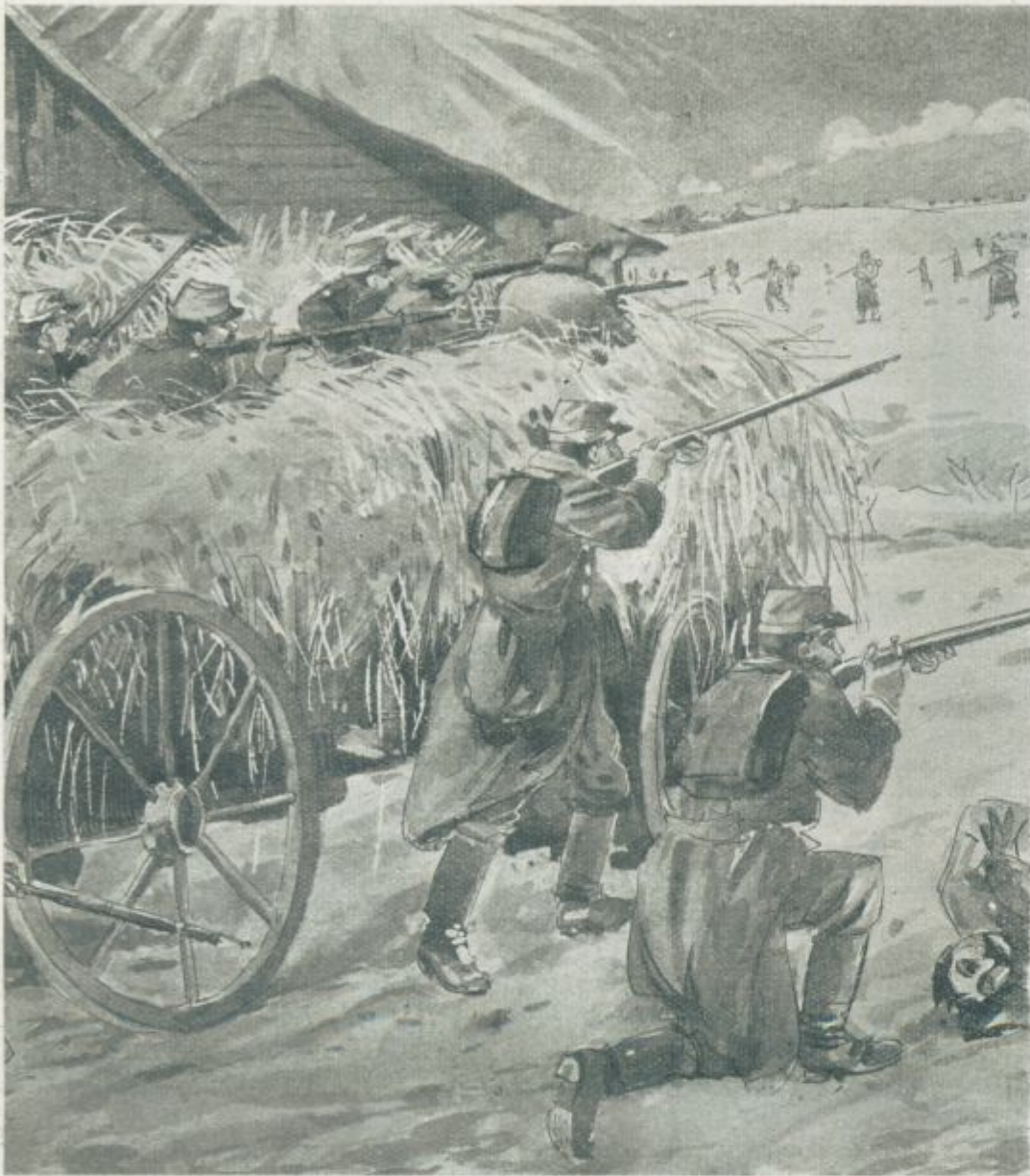
»Dobro, torej premislite. Čez eno uro pridem k Vam, da slišim Vaš odgovor. Pa nikar ne pozabite, da pri tem zasluživa lahko vsak po en milijon frankov.«

»Milijon! Milijon!« je mrmral Everard, ko je gospod Balkam odhajal.

Ta beseda ga je popolnoma začarala. Bil je sicer že sklenil, da se bo za večno poslovil od zločinskega življenja, ki ga je že bilo pripeljalo prav do stopnic smrtnege odra, in da se ne udeleži nobenega kaznivega dejanja več, toda sedaj, ko je bilo treba sklep izvršiti, mu je neprestano zvenela v ušesih zapeljiva beseda: Milijon!

In tako se je Everard še enkrat odločil za zločin.

(Dalje.)

Bitka med Nemci in Francozi na belgijsko-francoski meji.

Bojišče po bitki.

Na velikanskem prostoru, dolgem sedemdeset kilometrov, je bitka končana; sovražnik je premagán in se je umaknil. Prav do večera se je slišalo pokanje pušk in grmenje topov iz daljave. Sedaj je slišati prav daleč le še votel odmev — to so baterije, ki še vedno ne dajo sovražniku miru.

Noč spušča svoje peruti na širo polje, kakor da hoče usmiljeno pokriti slike groze, ki jih opazaš na vsak korak in ki pretresejo tudi najtrše srce. Na obzorju se vidi svetloba gorečih vasi, semintja tudi kak vojaški ogenj.

Odblizu in oddaleč se sliši koralna godba: čete, ki morajo takoj naprej, pokopujejo prej vsaj svoje padle častnike v skupnih grobovih. Vojni duhovniki govore kratke govore, vojaške godbe pa spremljajo tožni obred s svojimi tožnimi melodijami.

Do smrti trudni častniki in možje padajo na tla, da zaspe za kratko uro; toda miru ni. Vso noč marširajo preko bojišča najrazličnejše čete, ki hite za sovražnikom, da zmagó popolnoma izrabijo. Prihajajo kolone z živežem za konje, puščajo del svojega tovora četam, ki počivajo, in gredo zopet naprej. Vso noč iščejo sanitejci in oddelki Rdečega križa s svetilnicami ranjencev. Na obvezovališčih imajo zdravniki, bolniški strežniki in strežnice mnogo dela. Straže hodijo po bojišču in streljajo na človeške hijene, tiste zločinske može in žene, ki plenijo

ranjence in mrliče. Take ljudi ubijajo brez usmiljenja, ker so res hujši od divjih hijen, ki gredo za mrhovino.

Kakorhitro se prikaže zarja na nebu, se budijo čete, ki so počivale na bojišču. Najprej dobe hrano, potem se pomikajo, spremljane od ropotanja bobnov, kompanije in bataljoni za četami, ki so že odhitele za sovražnikom. Po poti srečavajo vozove, v katerih peljejo ranjence do železnice, da jih odpošljejo domov ali vsaj v bolnišnico, kjer bodo dobili potrebno pomoč in oskrbo.

Solnce se je prikazalo nad krajem strahote. Nekí duhovnik popisuje ta prizor tako: »Bojišče po bitki je je čudna stvar! Na vseh potih, za vsakim grmom, po poljih in travnikih, z eno besedo, kamor ti oko seže, vidiš mrliča v vseh položajih. Med njimi leže mrtvi konji, prevrnjeni vozovi, kosi šotorov, orožje in oprema vsake vrste. Čim više smo se vzpenjali, tem gosteje so bila naokrog posejana mrtva trupla. Tu gori so se borili prsi ob prsi, s sabljami, bajoneti, kopiti. Tu se je boj spremenil v pravo klanje, še sedaj stoji kri v mlakužah naokrog. Tu smo našli poleg mnogih mrličev tudi ranjence, ki jih bo smrt kmalu dohitela na mestu, ker bi ne mogli prestatí prevoza v bolnišnico. Hudo je hoditi mimo takih vojakov in zdi se ti, da še dolgo potem slišiš njih stok in ječanje.«

Vojakom, ki so smrtno ranjeni in ki trpe velike bolečine, skušajo pomagati. Vsi sanitejci, ne samo zdravniki, imajo pri sebi majhne brizgalnice z morfijem, in če najdejo smrtno zadetega vojaka, ki ga rana zelo muči, mu vbrizgajo morfija; s tem mu ne rešijo življenja, vendar pa mu olajšajo smrt.

Na širnem bojišču jih je pa še mnogo, katerim se dá pomagati. Zdaj, ko je solnce obsvetilo ves prostor, so se odpravile kolone sanitejcev, da s pomočjo psov iščejo ranjencev, ki so se splazili v grmovje, med kamenje, v gozdove in doline. Potem preiskujejo opustošene vasi.

Povsod se urejujejo obvezovališča, kakorhitro prispejo zdravniki in njih pomočniki na bojišče. Vodnjake v bližini stražijo vojaki; vodo so že prej zdravniki preiskali. Vozovi z živežem se ustavljajo in oddajajo hrano in krepčila za ranjence. Neprestano prihajajo vesti o samotnih pristavah, kjer leže stotine ranjencev. Konjeniki jahajo po bojišču in iščejo ranjencev, ki bi se jim še dalo pomagati. Prav tako hodijo oddelki sanitejcev po vinogradih, po gričih, obraslih z grmovjem, in po zasekah ter stikajo za pomoči potrebnimi.

Marsikateri nesrečnež bi bil gotovo rešen, ko bi pomoč prej prišla. Toda spričo tolikega števila ranjencev ne pomagajo človeške odredbe nič, in naj so bile pripravljene na najbolj vesten način. Seveda se s sovražnimi ranjenci ravna prav tako kakor z lastnimi. Na bojišču po bitki ni več prijateljev in sovražnikov, tam so samo bolniki.

Dolge vrste voz, v katerih ranjenci sede in leže, že zapuščajo bojišče, in vendar še vedno prihajajo nove sanitejske kolone na pomoč.

Prav tako strašno kakor potrebno nalogo prevzemajo tisti, ki po bitki pospravljajo po bojišču. Mrliča so živim nevarni! Od ubitih konj, od mrtvih vojakov se razširja na okrog kužen duh, ki kvari zrak. Če se temu hitro ne odpomore, nastanejo nepremagljive kuge, ki pokose več ljudi, nego krogla in bajonet. Ustavljajo se čete, ki marširajo preko bojišča, dovaja se tudi prebivalstvo iz bližnje

Nenavadni obrazi v francoski armadi. Kakor znano, so Francozi in Angleži prignali iz svojih naselbin vojake raznih plemen, da se bore proti Nemcem. Ker so ti vojaki navajeni na svoja, mnogo milejša podnebja, so nekatere čete opešale v evropski zimi in jih je zato bilo treba poslati nazaj v njih domovino. V raznih nemških bolnišnicah je precej takih vojakov in naša slika kaže nekaj zanimivih obrazov. To so Indijci, Maročani, Senegalci, Gurki. Med njimi vidimo tudi ubitega Indijca, ki še drži v ustih svoj zakrivljen nož, Indijcem najbolj priljubljeno orožje.

Krst na bojišču. Avstrijski vojni kurat krščuje otroka pravoslavnih staršev. Botri so bili častniki naše poljske vojnišnice 5/8.

okolice, da pomaga pokopavati. Kopljejo se dolge, globoke jame, vanje polagajo mrliče.

V prejšnjih časih so mrliče slačili — prijatelje ravno tako kakor sovražnike — da rešijo uniforme. Sedaj so to malenkostno varčnost odpravili. Mrličem poberejo le pločevinaste puščice, ki jih nosijo okrog vratu, da se more kasneje dognati, kdo je padel; ob nadzorstvu predstojnikov jim vzamejo tudi ure, denar in pisma, ki jih spravijo v posebne zaboje, da jih morejo kasneje izročiti prijateljem ali sorodnikom padlega. Potem polože mrliče drugega poleg drugega, šest do osem v en grob. Jama se naglo zasuje s prstjo. Medtem ko se ene zasipajo, se že kopljejo nove, dolge in globoke jame, da tudi vanje polože nadaljnje tisoče mrličev.

Oddelek pijonirjev, ki je šel preko bojišča, je v gozdovih nasekal drv in grmičja in je na gričkah naložil cele grmade vej. Tam je bil besen spopad med pešci in konjico. Tam leže stotine mrtvih konj. Zberejo jih na kup, kolikor je mogoče, jih pokrijejo s posekanimi vejami ter zažgo. S tem je prihranjeno delo pokopavanja.

Od časa do časa se zasliši strel puške na bojišču. Streljajo konje, ki so obležali ranjeni, pa jim ni več pomagati.

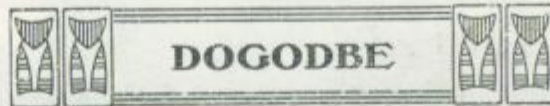
Še na drug način pospravljajo bojišče. Trenski vozovi, spremljani od pešcev, se peljejo po širni planjavi in pobirajo proč vržene sablje, puške, torbe, telečake in plašče ter jih vozijo v skladišča.

Tri dni so neutrudno delali zdravniki, vojaški in prostovoljni sanitejci. Ostali so samo še težko ranjeni, ki čakajo, da jih odpeljejo. Lahko ranjeni so že odpeljani, vendar je pa tudi nekaj takih ranjencev, ki jih ni nihče našel in ki jih potem naštevajo v seznamu med izgubljenimi.

Prebivalstvo kraja, v katerem je divjal strašni boj, se počasi znajde v

svojem žalostnem položaju. Marsikdo ni mogel nič svojega premoženja rešiti, razen kako živinče, ki ga je pred bitko odgnal v gozdove. Hiše in shrambe so zgorele, polja so opostošena, živina ubita; nič — nič ni preostalo. Pri drugih je zopet hiša nepoškodovana. Tu je bilo med bitko obvezovališče, potem so hišo spremenili v vojaško bolnišnico. Vodnjak se je med tem posušil, živino so poklali za ranjence, shrambe so prazne, dvorišče pusto — toda hiša vendarle še stoji!

Če je sovražnik popolnoma pregan iz kraja, se kmalu začneja v vasi novo življenje. Treba je misliti na novo setev. Treba je tudi pripeljati prsti, da se sveži grobovi razširijo in zvišajo, kajti plast zemlje, ki je nad njimi, je pretenka, da bi zabranila vsako izhlapevanje kužnih plinov. Samo z nasipanjem novih plasti prsti in z razkužujočimi tekočinami se more zlu odpomoči. Čez leto in dan je zemlja preorana in prekopana ter nanovo zeleni in rodi, kakor bi nikdar ne divjala preko nje strahota bojev.

Moder vladar. (Priredil Vekoslav Podgornik.) Aleksander Macedonski je prišel — tako se pripoveduje — s svojo silno vojsko, s katero je menil podjarmiti ves svet, v Afriko. Tam je našel neko posebno ljudstvo, ki je stanovalo v skriti pokrajini v mirnih in tihih bajtah in ki ni o boju nič vedelo. Mogočnega vojskovodjo so peljali v preprosto stanovanje ondotnega vladarja, da bi ga pogostili. Ta mu je ponudil zlatih dateljnov, zlatih smokev in zlatega kruha. — »Ali Vi te zlate reči jeste?« ga vpraša Aleksander. — »Ne jemo jih, toda jaz sem menil,« odgovori vladar, »da bi jedila, ki se dajo uživati, tudi v svoji deželi lahko

dobil. Zakaj si torej sem prišel?« — »Vaše zlato me ni sem pripeljalo,« reče Aleksander, »ampak vaše šege in navade bi rad spoznal.« — »No, dobro,« odgovori vladar, »pa bivaj pri nas, dokler ti je drago!«

Med tem ko sta se pogovarjala, prideta dva moža pred sodbo. Tožnik reče: »Kupil sem od tega moža kos zemlje; ko sem pa zemljo prekopal, sem našel zaklad. Zaklad ni moj, ker sem jaz kupil samo zemljo, ne pa v njej skritega zaklada; toda prodajalec noče vzeti zaklada nazaj.« Zatoženec odgovori: »Jaz sem ravno tako vesten, kot moj tožnik. Prodal sem mu kos zemlje z vsem, kar je v njej skritega, torej tudi zaklad.«

Sodnik ponovi njune besede, da bi videl, če ju je prav razumel, in po kratkem premišljevanju reče: »Imaš sina, prijatelj?« — »Da!« — »In ti hčer?« — »Da!« — »Dobro! Tvoj sin naj se oženi pa tvojo hčer naj vzame za ženo in zaklad izročita njima za doto.« Aleksander se zavzame.

»Ali je mar moja sodba krivična?« vpraša vladar.

»O nikakor ne,« odgovori Aleksander, »pa osupnila me je.«

»Kako bi pa pri vas razsodili?«

»Da resnico povem,« reče Aleksander, »mi bi oba moža zaprli in zaklad izročili kralju.«

»Kralju?« ponovi vladar ves začuden.

»Ali sije sonce tudi po vaši deželi?«

»O seveda!« je bil odgovor.

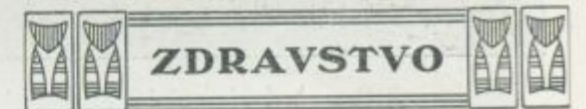
»Dežuje tudi?«

»Tudi!«

»Čudno! Ali žive po vašem kraju krotke živali, ki se žive ob rastlinah?«

»I seveda, mnogo jih živi!«

Nato reče vladar: »No, tedaj Bog pač zaradi teh nedolžnih živali daje vaši deželi dežja in solnca, kajti vi tega niste vredni.«

Pripravimo se na bolezn. Dober vinski jesih mora biti vedno pri hiši. Prav nam pride pri krčih, omedlevici, glavobolu, če bolijo noge in za kaj drugega. Prejšnje čase je slovel jesih tudi kot lek in varih za kužne bolezni.

Z bojišča v Galiciji. Naši pešci v strelskih jarkih pri vasi Jasionka. 1913

Kužna bolezen je toliko kot kožna bolezen. Takrat niso še poznali bacilov, mislili so, da se dobi bolezen le, če pride koža v dotik s kužo. Zato so se umivali z jesihom. Kislina je res dobro razkužilo. Da bi pospešili zdravlilno jesihovo moč, so nastavljali v njem zdravlilne korenine. Med temi je slovela posebno angelika, za njo kužni koren (Petasites). S takim jesihom so se umivali v času bolezni, ž njim so kropili tla in prekadili sobe, vanj so namakali robce, ko so šli ven. Jesih izjé prve kali bolezni, če se pokažejo na koži, sili tudi kožo na močno delovanje in izvleče tako bolezen iz telesa. Ob času hude kuge na Nemškem, pravijo, da so ostali v velikem mestu živi samo štirje roparji, ki so ropali in slačili mrličé. Umivali so se vsak dan po celem telesu z jesihom, ki je dobil po njih ime »jesih štirih roparjev«. Naredi se: Na 2 litra dobrega jabolčnega ali vinskega jesiha nastavi štiri pesti angelike, dve pesti rožmarina, tri pesti timijana, dve pesti lovorjevega listja. Ko je

želodec me boli od črnega kruha. Tako toži zdaj marsikdo, ki je zdrav, dočim trdijo bolehní, da jim zmesni kruh dobro dé. Je pač težava. Ljudje so se navadili požirati cele kose žemlje ali belega kruha, ne da bi ga dobro zgrizli. Vsled tega so nam tudi opešali zobje. V krajih, kjer je zmesen kruh stalen gost, imajo ljudje krepke zobe in zdrave želodce. Zmesen kruh je treba dobro prežvečiti, potem ne bo težil želodca. Nikdar ne uživaj svežega kruha in ne velikih kosov nankrat. Zmesen kruh ima dvakrat toliko redilnih snovi v sebi kakor beli, torej ga je treba pojesti toliko manj. Ako ješ fižol ali drugo težko jed, ne jej zraven še kruha. Zmesen kruh mora biti dobro zamešen, dobro ustan in dobro prepečen, potem ne more škoditi, če je le res iz moke. Kar dobe trgovci iz mlinov, bi bilo treba vselej preiskati, saj se devljejo ob draginji v moko snovi, ki so res škodljive zdravju. Kogar teži kruh, naj si skuha rajši polento; ta se uživa lahko s kavo in drugo

da ne more zgodaj vstajati, naj si odpre vsaj zgodaj okno, seveda ne sme pihati hladni zrak naravnost nanj. Čist zrak je imenitno zdravilo. — Zgodnje vstajanje je važno tudi v gospodarskem oziru; jutranja ura zaleže za dve večerni. Kdor uredi zjutraj svoje delo, ima čez dan dovolj časa, da dela redno in mirno. Človek, ki je vajan, da vstaja zgodaj, je trdnih načel, krepke volje, njegova opravila gredo dobro, kar vpliva zopet dobrodejno na njegovo zdravje. Vsi oni, ki so doživeli visoko starost, so vstajali zgodaj. Ako vstaneš ob osmih namesto ob šestih, znaša to v štiridesetih letih 29.000 ur — torej tri leta, stoindvajset dni in šestnajst ur, tako da ti odleže za par let življenja, če vstaneš ob šestih namesto ob osmih. Kako zdravo je rano vstajanje, dokazujejo rdeča lica naših mlekaric, ki so zimo in leto, v viharju in snegu, vselej že ob štirih ali še prej pokoncu, če ne že na potu. V mestu pa je vse zaspano, blede in zanikarno. Lepa poletna jutra srečaš

Pogreb na bojnem polju. Vojni kurat frančiškan P. Janex Žurga pokopava v Srbiji padle vojake.

Mladi Srbi se kosajo v hitrosti. Slika predstavlja igro srbskih otrok v Banatu na Ogrskem.

stalo osem dni, ocedi jesih in spravi v steklenice. Ako ni angelike, je dober prsni koren. Lahko se dene tudi par pesti brinja. Tak jesih ima silno dober duh in je zelo močan. Zdaj, ko se širi legar, naj si pripravi vsaka gospodinja tega jesiha in naj si umiva ž njim roke, ko pride s trga ali sploh od kod. Tako tudi drugi. Dvakrat v tednu naj se izkoplje vsak v topli kopeli in se natare z jesihom ali dene vsaj malo jesiha v vodo. Predvsem je treba paziti na zdravje, živeti redno. Usta in nos izpirati vsak dan. Kdor se preobleče in umije vsak večer, preden gre v posteljo in kadar pride s sumljivega kraja, ravna res modro. Pa kdo dela to? — Malokomu se ljubi preprečiti s svojim trdom bolezen, vse samo stoče in se boji. Uš je nevarna samo, če je bila na bolniku, nevarna je ravno tako bolha, muha, stenica, ki so pili bolnikovo kri in pridejo na zdravega človeka. Treba bo zelo paziti na javno snago — in ne opustiti domače snage. Kropu pri ribanju lesenih tal primešaj soli

jedjo in je lahko prebavljiva. Malo več sladkorja v kavi zaleže tudi za kos kruha pri slabotnih ljudeh.

Vstajaj zgodaj! Staro pravilo je bilo: s kokoši v kraj, z dnevom na delo. Predpolnočni počitek je več vreden kakor vse ležanje predpoldne. Človek, ki hodi zarana v posteljo in vstaja zarana, je izpočit, je vedrega duha in dobre volje, pogumno zre težavam dneva naproti. Zelo zdrav je jutranji izprehod, posebno spomladi. Vsak, kdor dela ves dan v hiši, naj si privoščí zjutraj pol urice zraka. Zelo škodljivo je dolgo ležanje zjutraj. Zrak je nasičen različnih smradov, posebno če dolgo gori petrolejka in če je kdo kadil, — če so v sobi nečedne posode. Navada, imeti ne-snažne posode čez noč v sobi, je posebno v sedanjem času, ki je nasičen bacilov, silno ne-higijenična. Kdor je zdrav ali le malo bolan, naj ne kuži sam sebi zraka z lenobo; ako je kdo bolan, pa odnesi takoj vse od njega, kar kvari zrak. Kdor je tako bolan ali bolehn,

na ranem izprehodu samo stare gospode, mladina še spi. Moderno življenje je spremenilo noč v dan, ali ne na korist živcem, ne na korist telesnemu in duševnemu zdravju. Vrnimo se s pomladjo k zdravi navadi zdravih ljudi, vstajajmo zgodaj, gotovo nam ne bo žal!

Dojenček si opomore, če mu razredčiš kravje mleko s telečjo juho namesto z vodo. Kuhaj pol kilograma teletine na 1 liter vode, ne soli in ne devaj dišav.

Koštrun namesto zajca. Obreži kožo, potolci meso z lesenim batom in deni v globoko skledo. Zavri $\frac{1}{4}$ l vode, $\frac{1}{4}$ l vina in $\frac{1}{4}$ l kisa, na tem prevri čebule, par brinjevih jagod, par zrn popra in žbice, par zrn pimente in lupino limone, vršiček šetraja, timijana, majarona, par iglic rožmarina in par peresc majarona,

Mali sovražniki.

Kljub vsej previdnosti ljudi, kljub vsej modri uredbi dihalnih organov, nosa, ust, goltanca in grla, pridejo vendar mnogoštevilni mali sovražniki v obliki prahu, bolezenskih klic in bacilov v dihalne organe. S temi malimi, a zaradi njih velikanskega števila zelo nevarnimi sovražniki se morajo naša pljuča dan in noč silno boriti. Da v

tej borbi vedno zmagajo, morajo biti prsi zdrave in vsaj na zunan obvarovane bolečin in motenja.

Ako torej čutimo bolečine v prsih, bodljaje v ramah, revmatične, protinaste in nevralgične bolečine, je potrebno, da takoj rabimo Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko „Elsa-Fluid“, da zamorimo zlo kar v začetku. To se nam bo s tem davno izkušenim sredstvom lahko posrečilo.

Samí smo se pogosto o tem prepričali in tudi mnogí zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z znamko „Elsa-Fluid“. Gosp. dr. Jožef Estmeister, Wildenau, ip. Aspach, piše, da Fellerjev fluid izbornu služi pri raznih motenjih. Gospod

dr. Kittel, Kraljevi Vinogradi, piše, da uporablja Fellerjev fluid v svoji praksi z izvrstnim uspehom in ravnotako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri boleznih vsled prehlajenja in pri bolečinah vsake vrste je zanesljiv pomočnik in naj bi ga imeli naši čitatelji vedno doma, ker stane 12 steklenic franko samo 6 kron.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarjeve kroglice z znamko „Elsa-Pillen“, 6 škatlic za 4 krone 40 vin., naj bi naročili čitatelji v brambo proti želodčnim bolestim, zaprtju itd. pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica Elsa-trg št. 331 (Hrvatska).

— — — cisir

Za velikonočne praznike!

Naročajte in priporočajte domače razglednice

„Vojska v slikah“ III. skupina

ki je najzanimivejša izmed doslej izišlih, naj bo splošno v domačem prometu!

Mala skupina:

♦ **16 razglednic** ♦
(8 velikonočnih in 8 vojnih)
stane K 1.20.

Velika skupina:

♦ **24 razglednic** ♦
(8 velikonočnih in 16 vojnih)
stane K 1.80.

Cena za trgovce, ki naroče vsaj 100 posamičnih razglednic, K 6.— za 100 komadov; pri naročilih nad 500 kom. K 5.50, nad 1000 komadov K 5.— za 100 kom., pri naročilih nad 10 skupin 30% popusta.

Razprodaja:

Upravništvo „Ilustr. Glasnika“.

Razglednica iz III. skupine
„Vojska v slikah“.

kos repe, zelene, korenja. Ko je dobro prevrelo, pusti, da se ohladi, in vlij na meso, ki mora stati tri dni v tej kvaši. Ko si ga vzela vun, ga nasoli in pretakni s kosci slanine, deni pod njega par žlic juhe, malo paradižnika in par listkov gob. Ko se je juha posušila, polivaj meso po malem s kvašo. Ko je meso pečeno, odlij sok, ki se je natekel, raztepi 2 žlici smetane z žlico moke in prevri na soku, razreži meso, polij ga s sokom in obloži z oprazenimi rezinami kruha. — Tako napravljen koštrun se ne razločuje od zajca. — Svinjina se ravnotako lahko priredi.

Ponikljane stvari ne potemne. Zmešaj 3 dele žveplene kisline in del čistega špirta, pomoči stvari za par minut v tej tekočini in izplakni z vodo in špiritom in posuši v drobnem žaganju.

Juha s črnim korenem. Očedi tri pesti črnega korena, razreži in duši na sirovem maslu, dokler ni korenje skoraj mehko, poštopaj z žlico moke, zalij z 1 litrom mesne ali zelenjadne juhe in kuhaj še celo uro. Riž, polenta ali opečen kruh se podá k juhi.

Ješpren z mlekom ni vsaki gospodinji znan, pa je okusna, redilna in cena jed. Ješpren kuhaj na vodi, nareži vanj korenja, peteršilja, krompirja, žajbelja. Ko je ješpren skoraj kuhan in gost, nalij nanj mleka in kuhaj do kraja. Malo fižola ali graha ne smeš pozabiti.

Strojarsko apno ali gnoj se uporabi lahko za njive, kjer bo vsajena zelenjava; koristno je pri tem gnoju samo apno, dlake se razkroje prepočasni, torej ne pridejo v poštev.

Karbidov pepel se primeša sicer lahko kompostu za zelenjadne lehe, posebne vrednosti pa nima, ker sestoji večinoma iz ogljeno kislega apna.

Nepotrební stroški. Olje je drago, vendar gori v marsikateri hiši vso noč lučca — ker je spečega otroka strah ali ker je materi dolgčas. To je nezdravo. Luč kviri zrak, svetloba brani, da se odpočijejo živci. Zdaj je čas,

da se odvadimo tako nespametnih navad. — Mnogo otrok, posebno iz delavskih stanov, skače in vpije ves ljubi dan. Otroci se navadi vsled tega pohajanja in se pozneje težko privadi delu. Pri rovanju in trganju si raztržejo otroci tudi obleko in obutev. Zdaj dobi vsak deček dela, če si ga le poišče. V vojnem času, ko dela vse, je posebno čudno, če skačejo veliki dečki ves ljubi dan naokrog. Modre matere navadijo otroke zgodaj domačega dela; dečku, ki zna kako ročno ali drugo gospodinjsko delo, gre res čast. Kmetski otroci morajo prijeti za delo takoj, ko shodijo, zakaj bi pohajali mestni, sebi v škodo, mestu v sramoto?

Nepotreben strošek za sedanjí čas so tudi psi, mali in veliki, ki pohajajo po mestu. Marsikateri teh psov dobiva vsak dan safalado, pljuča in podobno, in če ne drugega, mu kuhajo koruzne žgance. Oblast bi mogla to naravnost prepovedati. Psi, ki so samo za luksuz, naj ne kratijo v času lakote hrane ljudem; ne glede na to, da so tudi psi in mačke, kakor vse dlakaste in pirnate živali, nevarni prenašalci bolezní. Pes ovoha vse kote, mačka obliže vse, potem obližuje pes gospodarju ali lepi gospodinji obraz in roke. Stvar ni ne lepa, ne zdrava. Poleg tega ima taka žival bolj izbrano hrano in ležišče kakor marsikateri otrok; gospodinja, ki podi berača od hiše, kupuje psu klobasice; umazanega otroka iz okuženih krajev se skrbno ogiblje, psa, ki se ne ogne nesnage, pa objemlje in neguje.

»Meso je tako drago,« toži vse in vendar so mesnice tako ali še bolj polne kakor prej. Ker je drago, se ga kupi malo manj. Juha je slabša od zabeljene vode. Kdor kupi malo mesa, že tako ne dobi dobrega kosčka — kako naj potem naredi iz njega dosti in dobro juho? — »Pa juha mora biti,« je navaden ugovor. Ljuba gospodinja! Dobro hočeš svojim otrokom in možu. Ne slabi jih torej s čisto slano vodo. Fižolova, korenjeva, lečna ali grahova, celo krompirjeva juha prekašajo po redilni vrednosti in tudi po okusu slabo mesno

juho. Ako ne more mož prenašati take juhe, pa mu skuhaj posebe malo močne mesne, vobče pa temelji potreba po mesni juhi bolj v naši navadi. Kuhano meso nima nič v sebi. Kjer je slaba juha in pičel kosček mesa, je samo prikuha, ki ima kaj redilne vrednosti; potem trpi kruh in kruh. Ali »mi kuhamo meso«! Koliko bolje bi bilo za moč telesa in mošnjička, da bi ga ne kuhali! Leta in leta priporočajo zdravniki, da bi opustili ljudje uživanje mesa. Kdor užije res dosti mesa, je hude krvi in bolj podvržen kužnim boleznim; kdor ima za glavno jed malo vodene mesne juhe in kosček izpranega mesa, je slabe krvi, ni zmogel za napore. Najbolj zdrav in krepak je, kdor uživa sočivje, zelenjavo in žgance.

Beduini. Beduini, katere je dvignila Turčija proti Angliji in ki so s turško vojsko vdrlí v Egipt, so pristaši Mohamedove vere, toda drže se je le bolj površno. Oni niso le sovražniki Angležev, ampak jim je tudi turško gospodstvo zoprno, ker se upirajo sploh vsaki državni oblasti. Vendar pa je gotovo, da bodo sedaj, ko imajo voliti med Angleži in Turki, potegnili s Turčijo.

K Beduinom štejemo pastirska plemena, ki prebivajo južno od Sirije. Plemen je mnogo, do sto, močnih in slabotnih. Med najštevilnejša plemena Mezopotamije se štejejo Muntefiki ob spodnjem Evfratu, ki imajo do 50.000 šotorov. Še številnejši so Anezi, vladajoče pleme sirijske puščave; imajo do 750.000 duš in 100.000 bojevnikov, ki se s svojimi kamelami, ovčami in konji redno pojavljajo v severni Arabiji. Vsega skupaj bo sirijskih in mezopotamskih Beduinov okrog 1/4 milijona duš, arabskih pa približno ravno toliko. Prepričani med posameznimi plemeni nikoli ne prenehajo, a niso preveč krvavi, ker se Beduin zelo previdno bori. Kljub vsej neslogi pa so edini v boju zoper zunanega sovražnika. Kakih 10.000 Beduinov prebiva tudi na Sinajskem polotoku; ti se ponujajo evropskim božjepotnikom kot spremljevalci od luke Tura do Katarininega samostana na Sinaju. Vendar pa ti Beduini niso več lokavi in bojeviti gospodarji puščave, marveč postrežljivi služabniki grško-katoliškega samostana. Najbolj bojevita so severna plemena, ki so še popolnoma neukročena.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kопitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovár.